

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет природничих наук

Кафедра біології та екології

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Анатомія людини

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол №4 від "31" жовтня 2024 р.

Розробник
Володимир ГРИЦУЛЯК
к.б.н., доц.

м. Івано-Франківськ – 2024

Зміст

1. Загальна інформація	3
2. Анотації до курсу	3
3. Мета та цілі курсу.....	4
4. Результати навчання.....	4
5. Організація навчального курсу.....	5
6. Система оцінювання курсу.....	7
7. Рекомендована література.....	9
8. Політика навчальної дисципліни	10

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Анатомія людини
Освітня програма	Усі (загальноуніверситетська дисципліна)
Спеціалізація (за наявності)	–
Спеціальність	Усі (загальноуніверситетська дисципліна)
Галузь знань	Усі (загальноуніверситетська дисципліна)
Освітній рівень	Бакалавр
Статус дисципліни	Вибіркова
Курс / семестр	II курс / III семестр
Розподіл за видами занять та годинами навчання (якщо передбачені інші види, додати)	Лекції – 16 год. Практичні заняття – 14 год. Самостійна робота – 60 год.
Мова викладання	Українська
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pro

2. Анотації до курсу

Анатомія людини – це дисципліна, яка вивчає форму і будову людського організму і відповідно складаючих його органів і систем та досліджуюча закономірність розвитку цієї будови в зв'язку з функцією і оточуючим середовищем. В процесі вивчення цієї дисципліни спершу розглядається опорно-руховий апарат, тобто кістки, зв'язки, суглоби і м'язи. Потім розглядаються внутрішні органи по системах органів. Зокрема це органи травлення, органи дихання, серцево-судинна система і інші системи. Завершується курс вивченням нервової системи та органів чуття. Анатомія людини є однією із фундаментальних наук, як для медицини так, і для біології.

КОМПЕТЕНТНОСТІ

Інтегральні компетентності

ІК01 – здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі біології при здійсненні професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування законів, теорій та методів біологічної науки і характеризується компетентністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності

ЗК04 – здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК05 – здатність спілкуватися державною мовою як усно так і письмово.

ЗК07 – здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК08 – здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу.

Спеціальні компетентності

СК02 – здатність демонструвати базові теоретичні знання в галузі біологічних наук та на межі предметних галузей.

СК05 – здатність до критичного осмислення новітніх розробок у галузі біології і професійної діяльності.

СК11 – здатність опрацьовувати джерела інформації і представляти власні результати досліджень англійською мовою.

Програмні результати навчання

ПР04 – спілкуватися усно і письмово з професійних питань з використанням наукових термінів, прийнятих у фаховому середовищі, державною та іноземними мовами.

ПР05 – демонструвати навички оцінювання непередбачуваних біологічних проблем і обдуманого вибору шляхів їх вирішення.

ПР07 – володіти прийомами самоосвіти і самовдосконалення. Уміти проектувати траєкторію професійного росту й особистого розвитку, застосовуючи набуті знання.

ПР08 – знати та розуміти основні терміни, концепції і закони в галузі біологічних наук і на межі предметних галузей.

3. Мета та цілі курсу

Мета дисципліни «Анатомія людини» - дати майбутнім біологам знання про особливості будови організму людини з метою правильного розуміння, що являє собою організм, що вкрай важливо для роботи біолога-лаборанта діагностичної лабораторії.

Завданням дисципліни є:

- сформулювати уявлення про походження і загальні закономірності еволюційного розвитку тканин, органів і систем;
- засвоїти основи номенклатури органів згідно з міжнародною анатомічною номенклатурою;
- дати студентам уявлення про сучасні тенденції та напрямки фундаментально-наукових та прикладних досліджень в анатомії і суміжних з нею науках для майбутньої професійної орієнтації.

4. Результати навчання

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати:

- методологічні основи анатомії, її значення в формуванні наукового світогляду і духовності учнів;
- загальні закономірності росту і розвитку організму дитини;
- основи структурної організації всіх органів і систем, в першу чергу нервової, опорно-рухового апарату, органів чуття;

вміти:

- застосовувати отримані знання з анатомії при організації навчально-виховної роботи;
- здійснювати диференційований підхід під час проведення навчально-виховних завдань в залежності від індивідуальних особливостей організму учнів;

- на основі отриманих анатомічних знань вміти здійснювати долікарську допомогу при нещасних випадках і травмах.

5. Організація навчального курсу

Обсяг курсу

Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	12
Практичні заняття	18
Самостійна робота	60

Ознаки курсу

семестр	Спеціальність	Курс (рік) навчання	Нормативний чи вибірковий
3-й	091 – Біологія	1-й	вбірковий

Тематика курсу

Тема, план	Форма заняття	Література	Завдання, год	Вага, оцінка	Термін виконання
------------	---------------	------------	---------------	--------------	------------------

Змістовний модуль 1.

Анатомія опорно-рухового апарату та внутрішніх органів.

Тема 1. Анатомія скелета людини (Остеологія). Будова кісток черепа. Кістки тулуба і кінцівок. Сполучення кісток.	Лекція і практичне заняття	Згідно списку літератури	2 години лекція. 2 години практичне заняття	5 балів	Згідно розкладу
Тема 2. Анатомія органів травлення. Анатомія органів порожнини рота. Анатомія шлунка. Анатомія кишок. Анатомія печінки та	Лекція і 2 практичних заняття	Згідно списку літератури	2 години лекція. 4 години практичне заняття	5 балів	Згідно розкладу

підшлунокові залози.					
Тема 3. Анатомія органів дихання. Анатомія порожнини носа. Анатомія гортані. Анатомія трахеї і бронхів.	Лекція і 2 практичних заняття	Згідно списку літератури	2 години лекція. 4 години практичне заняття	5 балів	Згідно розкладу
Тема 4. Анатомія серцево-судинної системи. Кола кровообігу. Анатомія серця. Провідна система серця. Кровообіг плода.	Лекція і практичне заняття	Згідно списку літератури	2 години лекція. 2 години практичне заняття	5 балів	Згідно розкладу
Тема 5. Анатомія органів виділення. Будова нирок. Нефрон. Органи виведення сечі. Будова шкіри та її придатків.	Лекція і практичне заняття	Згідно списку літератури	2 години лекція. 2 години практичне заняття	5 балів	Згідно розкладу
Тема 6. Анатомія залоз внутрішньої секреції. Епіфіз. Гіпофіз. Щитовидна залоза. Прищитовидні залози. Загрудинна залоза. Надирники та хромофінні тіла.	Лекція і практичне заняття	Згідно списку літератури	2 години лекція. 2 години практичне заняття	5 балів	Згідно розкладу

Ендокринні частини статевих залоз.					
Практичне заняття № 9	Контрольна робота по пройденому матеріалу	Згідно списку літератури	2 години Практичне заняття	5 балів	Згідно розкладу

6. Система оцінювання курсу

Загальна система оцінювання курсу	<p>Поточний контроль здійснюється під час проведення лекційних, практичних, індивідуальних занять і має на меті перевірку знань студентів з окремих тем навчальної дисципліни та рівня їх підготовки до виконання конкретної роботи. Оцінки у національній шкалі («відмінно» - 5, «добре» - 4, «задовільно» - 3, «незадовільно» - 2), отримані студентами, виставляються у журналах обліку відвідування та успішності академічної групи.</p> <p>Модульний контроль (сума балів за окремий змістовний модуль) проводиться на підставі оцінювання результатів знань студентів після вивчення матеріалу з логічно завершеної частини дисципліни - змістовного модуля. Завданням модульного контролю є перевірка розуміння та засвоєння певного матеріалу (теми), вироблення навичок проведення розрахункових робіт, вміння вирішувати конкретні ситуативні задачі, самостійно опрацьовувати тексти, здатності осмислювати зміст даної частини дисципліни, вміння публічно чи письмово подати певний матеріал.</p> <p>Семестровий (підсумковий) контроль проводиться у формі екзамену.</p> <p>Екзамен – форма підсумкового контролю, яка передбачає перевірку розуміння студентом теоретичного та практичного програмового матеріалу з усієї дисципліни, здатності творчо використовувати здобуті знання та вміння, формувати власне ставлення до певної проблеми тощо. Оцінка знань студентів здійснюється за 100 бальною шкалою.</p>				
	Су ма балів за всі види навчальн ої	Оцін ка ECTS	Оцінка за національною шкалою		
		Для екзамену, курсowego проекту (роботи), практики	Для заліку		

	діяльнос ті			
	90- 100	A	відмінно	зарахов ано
	80- 89	B	Добре	
	70- 79	C		
	60- 69	D	задовільн о	
	50- 59	E		
	26- 49	FX	незадовіл ьно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
	0- 25	F	Незадовіль но з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Вимоги до письмової роботи	Підсумкова письмова робота виконується у формі комплексної контрольної роботи.
Семінарські заняття	-
Умови допуску до підсумкового контролю	Студент допускається до складання екзамену. Якщо впродовж семестру він набрав сумарно 25 балів і вище.
Накопичення балів під час вивчення дисципліни	
Накопичення балів під час вивчення дисципліни «Анатомія людини»	
Вид навчальної роботи	Максимальна кількість балів
Поточний контроль	50
Лекції	0
Практичні заняття	50
Підсумковий контроль	50
Разом	100
B	Поточний контроль

К-сть балів	0	0	0	0	0	0	0	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	50	100
Лекція 1	0	0	0	0	0	0	0	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	50	100
Лекція 2	0	0	0	0	0	0	0	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	50	100
Лекція 3	0	0	0	0	0	0	0	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	50	100
Лекція 4	0	0	0	0	0	0	0	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	50	100
Лекція 5	0	0	0	0	0	0	0	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	50	100
Лекція 6	0	0	0	0	0	0	0	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	50	100
Самостійна робота	0	0	0	0	0	0	0	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	50	100
Практичне заняття 1	0	0	0	0	0	0	0	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	50	100
Практичне заняття 2	0	0	0	0	0	0	0	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	50	100
Практичне заняття 3	0	0	0	0	0	0	0	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	50	100
Практичне заняття 4	0	0	0	0	0	0	0	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	50	100
Практичне заняття 5	0	0	0	0	0	0	0	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	50	100
Практичне заняття 6	0	0	0	0	0	0	0	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	50	100
Практичне заняття 7	0	0	0	0	0	0	0	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	50	100
Практичне заняття 8	0	0	0	0	0	0	0	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	50	100
Практичне заняття 9	0	0	0	0	0	0	0	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	50	100
Самостійна робота	0	0	0	0	0	0	0	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	50	100
Екзамен	0	0	0	0	0	0	0	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	50	100
Всього	0	0	0	0	0	0	0	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	50	100

Максимальна кількість балів, які може набрати студент за поточну навчальну діяльність для допуску до екзамену становить 50 балів.

Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу

Види навчальної роботи	Навчальні тижні																	Разом	
	Лютий				Березень				Квітень				Травень				Червень		
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17		
Лекції	0		0		0		0		0		0		0						
Практичне заняття				5		5		5		5	5	5	5	5		5			45
Самостійна робота															5				5
Екзамен																	50		50
Всього за тиждень	0	0	0	5	0	5	0	5	0	5	5	5	5	5	5	5	50		100

7. Рекомендована література

1. Александрович Р. Малий атлас з анатомії / Р. Александрович // Київ. – ВСВ «Медицина». – 2011. – пер. з польської. – 150с.
2. Валецька Р. О. Пластична анатомія / Р. О. Валецька // Луцьк. – Волинська обласна друкарня. – 2008. – 224 с. – Бібліогр. С.222 (19 найменувань).
3. Головацький А. С. Анатомія людини / А. С. Головацький // Вінниця. – «Нова Книга». – В 3 томах. – 2008. – 1 том – 336с. – 2 том – 456с. – 3 том – 376 с.
4. Дюбенко К. А. Анатомія людини / К. А. Дюбенко, А. К. Коломійцев, Ю. Б. Чайковський // Київ. – В 2 томах. – 1 том – «Атлант-UMS», – 2004. – 690с. – 2 том – «Поліграфкнига». – 2008. – 528с.
5. Коляденко Г. І. Анатомія людини / Г. І, Коляденко // Київ. – «Либідь». – 2001. – 384с. – Бібліогр. С. 380. (13 найменувань).
6. Коцан І. Я. Анатомія людини / І. Я. Коцан, В. О. Гринчук, В. Х. Велемець, Л. О. Шварц // Луцьк. – Редакційно-видавничий відділ

Волинського національного університету ім. Лесі Українки. – 2010. – 900 с. – Бібліогр. С.888-889 (28 найменувань).

7. Кравчук С. Ю. Анатомія людини/ С. Ю. Кравчук // Чернівці. – 2007. – 600с.

8. Купчак С. В. Анатомія та еволюція центральної нервової системи. Курс лекцій / С, В. Купчак, В. Б. Грицуляк, Н. П. Долинко, О. Є. Халло //Івано-Франківськ. – Прикарпатський національний університет ім. В. Стефаника. – 2019. – 140с. – Бібліогр. С.137 (11 найменувань).

9. Маруненко І. М. Анатомія, фізіологія, еволюція нервової системи / І. М. Маруненко, Є. О. Неведомська, Г. І. Волковська // Київ. – «Центр учбової літератури». – 2013.– 182с.

10. Мартіні Ф. Анатомічний атлас людини / Ф. Мартіні// Київ. – ВСВ «Медицини». – пер. с. англ. – 2017. – 128с.

11. Неттер Ф. Атлас анатомії людини / Ф. Неттер // Львів. – Видавничий дім «Наутілус». – 2007. – 358 с.

12. Помогайбо В. М. Анатомія та еволюція нервової системи. Навчальний посібник / В. М. Помогайбо, О. І. Березан // Київ. – «Академвидав». – 2013. – 160с. – Бібл. С. 159 (20 найменувань.)

13. Самусев Р. П. Атлас анатомії людини / Р. П. Самусев, В. Я. Липченко // Тернопіль. – «Навчальна книга - Богдан». – 2011. – 416с.

14. Свиридов О. І. Анатомія людини / О. І. Свиридов / Київ. – «Вища школа». – 2001. – 400с.

15. Федонюк Я. І. Функціональна анатомія / Я. І. Федонюк, Б. М. Мицкан // Тернопіль. – «Навчальна книга - Богдан». – 2007. – 544 с. – Бібл. С.542-543 (46 найменувань).

16. Черкасов В. Г. Анатомія людини / В. Г. Черкасов, С. Ю. Кравчук // Вінниця. – «Нова Книга». – 2018. – 640с.

17. Чернокульський С. Т. Анатомія кісток та їх з'єднань /С.Т.Чернокульський, В. О. Єрмольєв // Київ. – «Книга плюс». – 2008.

18. Чернокульський С. Т. Анатомія м'язів (Міологія) /С. Т. Чернокульський // Київ. – «Книга плюс». – 2008.

19. Чернокульський С. Т. Анатомія внутрішніх органів (Спланхнологія) /С. Т. Чернокульський, В. О. Єрмольєв // Київ. – «Книга плюс». – 2010.

20. Чернокульський С. Т. Анатомія судин та нервів тулуба /С.Т.Чернокульський // Київ. – «Книга плюс». – 2011.

21. Чернокульський С. Т. Анатомія центральної нервової системи (неврологія) / С. Т. Чернокульський // Київ. – «Книга плюс». – 2010.

8. Політика навчальної дисципліни

Академічна доброчесність	Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника прагне створити середовище, яке сприяє навчанню, науковій роботі, впровадженню інновацій, інтелектуальному розвитку студентів і працівників, підтримці особливої академічної культури взаємовідносин. У цій системі політика
--------------------------	---

	дисципліни «Анатомія і фізіологія дитини та домедична підготовка» спрямована на дотримання академічної доброчесності зі сторони викладача і студентів, які включають основні принципи: особистого прикладу; відповідальності; справедливості; сміливості; академічної свободи; взаємоповаги; прозорості; взаємної довіри; партнерства та взаємодопомоги; компетентності й професіоналізму; безпеки та добробуту; законності. Дотримання правил поведінки студентів і викладачів, передбачених Кодексом честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (протокол №11, від 29 листопада 2017 року).
Пропуски занять (відпрацювання)	Студенти зобов'язані відвідувати заняття, незалежно у якій формі вони проводяться (аудиторно, дистанційно, індивідуальний графік навчання). Систематичні пропуски занять, без поважних на те причин, є підставою для недопущення окремих студентів до складання семестрового контролю. Відпрацювання пропусків без поважних причин дозволяється лише за заявою на ім'я декана і набуття чинності відповідного розпорядження. Пропуски занять за поважних причин, підтверджених документально, відпрацьовуються без попередніх узгоджень.
Виконання завдання пізніше встановленого терміну	Завдання, які студент виконав пізніше зазначених кінцевих термінів не приймаються і повинні бути відпрацьовані індивідуально. Винятком із цього правила є наявність поважної причини з її документальним підтвердженням.
Невідповідна поведінка під час заняття	Студенти, чия поведінка впродовж одного чи кількох занять не відповідає загальним нормам, встановленим Кодексом честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, можуть бути тимчасово відсторонені від заняття з подальшим індивідуальним відпрацюванням у позаурочний час.
Додаткові бали	-
Неформальна освіта	-

Викладач _____ доц. В. Б. Грицуляк

